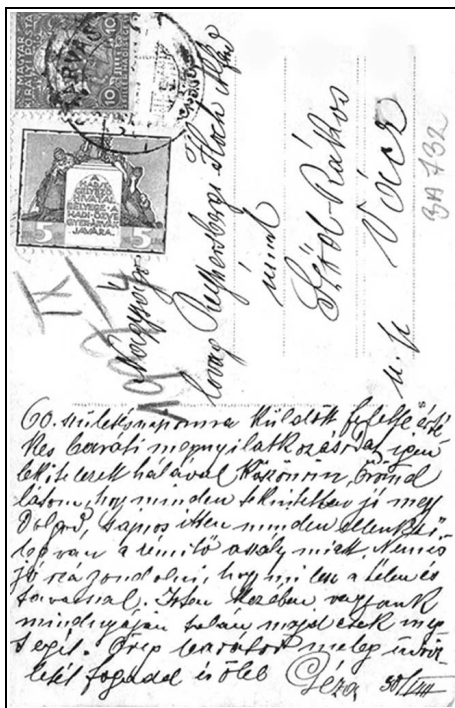


Brlás Attila

## Floch Alfréd, gróf Bolza Géza barátja



A képeslapokat az aprónyomatványok, a képi dokumentumok közé sorolják. Valóban, legtöbbször a képes oldal tartalmazza az értékesebb információkat. Am néha a hátlap sokszor sablonos üzenetei között is felbukkan egy-egy érdekes történelmi monumentum, egy-egy ismert név. 2012-ben került először gyűjteményembe egy képeslap, amelyen gróf Bolza Géza aláírása szerepelt. A lapot Szarvasról postázták, a címzett, báró Kövess Hermann neves katonaeMBER volt. Bolza Géza bár kézjegyével ellátta, de nem ő írta a levelet. Szerzőként csak egy keresztnév áll: Alfréd.<sup>1</sup> A történet itt véget is érne, ha tavaly nem bukkan fel ismét egy levelezőlap, ugyanazzal a fotóval képes felén, és ugyancsak Bolza Géza szignójával hátol-

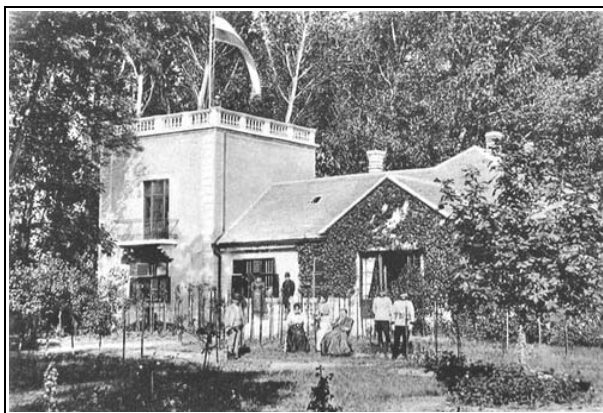
dalán. Ezen a címzett az eddig csak keresztnévéről ismert lovag Reyhersberg Floch Alfréd volt. A feladó, Bolza gróf a szöveg elején megköszöni a 60. születésnapjára kapott jókívánságokat<sup>2</sup>, majd említést tesz az egyre rémisztőbb aszályról. Levelét ezzel fejezi be: „Öreg barátod meleg üdvözlését fogadd és ölel Géza”.

A helytörténeti irodalomban többször találkozhatunk Bolza Géza névvel. Életét többen is feldolgozták, ám baráti kapcsolatairól nem sokat tudhatunk meg. Reyhersberg Floch Alfréd többször lehetett a szarvasi kastély vendége (lehet, Bolza Géza is a szódrákosinak), mély barátság fűzhetette össze őket. Kapcsolatukra és a két személy és család közti hasonlóságokra alapozva gondoltam úgy, hogy megosztom rövid élettörténetét e folyóirat hasábjain.

<sup>1</sup> L. Szarvasi Krónika 27. száma 81. oldal.

<sup>2</sup> A lapot 1917. szept. 4-én postázták, Bolza Géza augusztus 27-én töltötte be 60. életévét.

A Floch család származásáról megoszlanak a vélemények: a forrásanyagok megemlítik Német-Szilédiát, illetve Alsó-Ausztriát is. A későbbi utódok visszaemlékezése szerint nemességüket még a harmincéves háború<sup>3</sup> idején szerezték. 1797-ben *II. Ferenc császár* adományozta lovagi<sup>4</sup> címüket. A familia egyik tagja, *Reyhersberg<sup>5</sup> Floch Henrik János* (1824–1904) életének jelentős részét Magyarországon töltötte. Felesége *Schmitt Jozefin Franciska* (1832–1914) volt, gyermekük, Alfréd 1871-ben született Budapesten. Henrik János Heves és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében rendelkezett birtokokkal. A Pest megyei uradalom, mely Sződ környékén terült el, 1246<sup>6</sup> holdnyi volt. A német eredetű család itt telepedik le az 1860-as években, s ezzel Alfréd későbbi élete szorosan összefonódik Sződ, Szödliget és Göd<sup>7</sup> történetével.



*Az 1871 körül épült szödrákosi Floch-kúria a századfordulón. A klasszicista jegyeket magán hordozó földszintes épülethez egy négyszögletes torony kapcsolódott, emeleti részén kis erkéllyel.*

Az ifjú Alfréd nem folytatja a generációkig visszamenőleg hivatalnok elődök pályáját. Bár tanulmányokat folytat a budapesti és bonni egyetemem (le is doktorál), a magyaróvári gazdasági akadémián szerzett tudását használja leginkább: önállóan (gazdatiszt nélkül) vezeti ötven évig gazdaságát. Apjától két téglagyárat is örököl: a szödrákosit (1878–1924) és gödöt (1894–1905)<sup>8</sup>. A téglagyárak felszámolását követően birtokainak jövedelmét más forrásból kénytelen kiegészíteni. Felismerve a kedvező földrajzi elhelyezkedést, földjeinek egy részét kibarcelláztatja, és a telkekre nyaralókat épített. A

<sup>3</sup> 1618–1648.

<sup>4</sup> Római szent birodalmi lovag.

<sup>5</sup> 1896-ban engedélyezte Ferenc József császár a Reyhersberg nemesi előnév használatát Floch Henrik Jánosnak.

<sup>6</sup> 1897-es adat.

<sup>7</sup> A három település Pest megyében, a Duna bal partján, Budapest és Vác között található.

<sup>8</sup> A téglagyárak alapításának és megszűnésének idejéről nem rendelkezünk pontos adatokkal.

földkimérések 1910 körül kezdődnek, 1910-12-ben épülnek fel az első villák, melyeket bérbeadás és eladás útján értékesít. Az első világháború alatt leállnak az építkezések, később azonban tovább folytatódnak. Az 1910-ben 1280 hold birtok a parcellázások miatt 1924-re 957 holdra csökken. A telekvásárlók leginkább gazdag pesti tisztviselők voltak. Az ügyletekkel Floch Alfréd saját cége, a Sződliget Parcellázó Rt. foglalkozott. E parcellázások eredményeképpen születik meg két új település: Sződliget és Kisgöd (a későbbi Alsógöd<sup>9</sup>)



### Floch Alfréd hintón

A telekértékesítést reklámozandó, Floch Alfréd több tucat képeslapot adott ki. Némelyikén ő maga is szerepel. Ez is effajta: a nyíl őt mutatja a hintón<sup>10</sup>.

Floch Alfréd – szintúgy mint Bolza Géza – közéleti személyiség volt: Pest megye tiszteletbeli főszolgabírája, a váci járási mezőgazdasági bizottság elnöke, a helyi előljáróság virilis<sup>11</sup> képviselője, világi elnöke a sződligeti egyházközségnek, tagja Pest vármegye törvényhatóságának, a szödi katolikus iskolaszéknek. Jótékonykodásban sem maradt alul szarvasi barátjától. Támogatta a váci rokkant-iskolát, térítés nélkül telket biztosított az alsógödi evangélikus templom építésére, és hét hadirokkant számára, az 1908-ban épült gödi vasútállomáshoz ingyen téglát adott, téglagyárának ispánlakását iskolának építette át. Saját érdemének tartotta, hogy már a cselédtörvényt megelőzően minden alkalmazottjának szoba-konyhás lakásokat biztosított.

Magánélete viszont másként alakult. Míg Bolza Géza kétszer nősült és házasságaiból négy gyermek született, Floch Alfréd az agglégények sokak által irigyelt életét élte (nagy nőcsábász volt...). Gyermektelen lévén, örökösiként két unokahúgát jelölte meg. S talán gyermektelensége miatt, de elég ellentmondásosan is viselkedett az ifjúság iránt. Mondják, volt amikor csak úgy passzióból lovaglópálcával a hátukra húzott egyet-egyet a falubéli lurkóknak. Egy másik visszaemlékezés szerint, minden év végén kiválasztott egy gyermeket, akit jelentős pénzjutalomban részesített. A kiválasztás

<sup>9</sup> 1970-ben Alsógöd Felsőgöddel Göd néven egyesült.

<sup>10</sup> Magyarazatot igényel a képeslapon látható „Bicyklista vendéglő”. 1902-ben épült, nevét az ugyanebben az évben megrendezett Budapest-Vác kerékpárverseny apropójából kapta.

<sup>11</sup> Legtöbb adót fizető.



*Vadászaton. Floch Alfréd az előtérben jobbról, sildes sapkában uzsonnázik.*

kezésképpen jellemezték: nagy hangú, raccsoló, szigorú ember, remek vadász és nagy szoknyabolond. *Buchmüller Ferencné* meséli életinterjújában: „*Volt olyan is, hogy egyszer összeveszett a Floch a templomban a pappal. Bejött mindig a templomba, jó napot kívánt mindenkinek hangosan, és akkor fölment a karzatra, és onnan nézte a misét. Egyik éjjel együtt mulattak a Bartos Géza plébánossal, és valamin összeveszték. Akkor a prédikáció alatt fölment megint csak a karzatra, és onnan szidták egymást a pappal a prédikáció alatt. Ilyen dolgok is történtek minálunk.*”<sup>13</sup>

74 évesen megélte az „új világ” beköszöntét. Az 1945-ös földreformtörvény értelmében az akkor 750 holdas birtokából mindössze 100 hold maradt tulajdonában. A zűrzavaros időkben a kastélyában őrzött értékes fegyver- és régi- bútorgyűjteményének lába kelt. 1950-ben még szemtanúja lehetett a létét neki köszönhető Szödliget község önállósodásának, majd életének 80. évében, 1951. március 27-én elhunyt. Temetését a szódrákosi Floch-kastély kertjében tartották. A kúria további sorsa szerencsésebbnek mondható, mint az 1960-as években lebontott szarvasi Bolza Géza-kastélynak.



<sup>12</sup> 1720 után a Madách, majd a Grassalkovich család telepített szlovák nemzetiségű embereket a Felvidékről Szödre.

<sup>13</sup> Az utalások és az idézet az életrajzi interjúból a [www.te.hu](http://www.te.hu) internetes honlapról származnak, a Történelemtanárok Egyletének engedélyével közzétéve.

1957-től járási szociális otthon működött az épületben, majd értelmileg sérült felnőttek bentlakásos otthona lett. Ma felújítva, hozzáépített szárnyakkal, de megőrizve eredeti arculatát, Sződliget belterületén áll, a Viktor Speciális Módszertani Otthon működik benne.

Bár a Floch és a Bolza család is külfönből került hazánkba, csak egy generációba tellett, s magyarokká lettek. A táj, ahol letelepedtek, berendezkedtek, hamar otthonukká vált. A környezetükben élő embereknek munkát, megélhetést biztosítottak. Tevékenységük, adományaik hozzájárultak az adott települések fejlődéséhez. A második világháborút követő korszak negyven esztendeje sem volt arra elegendő, hogy mindezt elfeledtesse, meg nem történtté tegye.

A fáma így szól: 1945 januárjában az új hatalom képviselői néhány zsák búza azonnali elvetésére kötelezték Floch Alfrédot. Ő ezt a fagyos földre hivatkozva nem hajtotta végre, emiatt elhurcolták. Sztálin halála után, 1953-ban<sup>14</sup> gyalog tért vissza Sopronkőhidáról. Mikor meglátták Sződön a hazafelé tartó Alfrédot, megszólaltak a község harangjai...

## **Köszönetnyilvánítás**

Köszönetemet fejezem ki *Volentics Gyulának*, a Szödi Helytörténeti Alapítvány elnökének a rendelkezésemre bocsátott adatokért és képekért.

## **Források**

Volentics Gyula: Birodalmi lovag Floch-Reyhersberg család (MÉRLEG, Jubileumi kiadás 2005. okt.)

Volentics Gyula: A sződrákosi és gödi téglagyár története (Jeles téglák, jeles emlékeink 5.)

Családtörténeti életinterjúk: Buchmüller Ferencné László Magdolna (Történelemtanárok Egylete, [www.tte.hu](http://www.tte.hu))

Pecsetes téglamániások fóruma – Index Fórum

---

<sup>14</sup> A történetnek ellentmond az életrajzi adat, miszerint Floch Alfréd 1951-ben hunyt el. De azért így is jellemző.